

Hea naaber!

Loed kokkuvõtvat juhist, kus anname Sulle nõu, mida saaksid Sina ette võtta, kui märkad vägivalda naabrite peres. Siin on soovitusi ja juhiseid käitumiseks, aga ka põgusalt taustinfot lähisuhtevägivallast.

Juhis on jaotatud kolmeks osaks. Esimeses osas pakub MTÜ Eesti Naabrivalve nõu ja juhendab, kuidas peaks naaber toimima, kui märkab lähisuhtevägivalda. Teine osa on politseipoolsed juhised ja soovituselised teavitamiseks lähisuhtevägivallast. Tallinna Naiste Kriisikodu annab omapoolsed soovituselised ja kirjeldab lähisuhtevägivalla olemust juhendi kolmandas osas. Juhendi lõpus on lühidalt lisainfot lähisuhtevägivalda puudutavatest faktidest ja olulised telefoninumbrid ja Internetileheküljed.

Loodetavasti on see trükkis pelgalt teadmiste ja oskuste tõstmiseks ning praktikas seda kunagi vaja ei lähe.

Lähisuhtevägivallast rääkides kasutatakse Eestis mitmeid erinevaid termineid, näiteks koduvägivald, perevägivald, naistevastane vägivald jms. Selles juhises kasutame lähisuhtevägivalla mõistet, mis lahtiseletatult on **vaimne, füüsiline või seksuaalne vägivald, mis leiab aset inimeste vahel, kes on varem olnud üksteisega intiimsuhetes, seadusest tulenevalt seotud või omavahel veresuguluses, sealhulgas praegune ja endine abikaasa, praegune ja endine elukaaslane, vanemad või kasuvanemad, vanavanemad, teised ülenejad või alanejad sugulased või hõimlased, kelle suhtes on toime pandud väärkohtlemine (allikas: Eesti Politsei).**

Samas ei ole mõisted ja definitsioonid käesoleva juhise kontekstis määravaks. Juhis käsitleb lähisuhtevägivalda kui ühte kuriteoliiki ning annab informatsiooni, mida saab selle kuriteo tunnistaja ja lähisuhtevägivallast info valdaja ette võtta. Kuigi üheksal juhul kümnest on lähisuhtevägivalla ohvriks naine ja vägivallatsejaks mees, siis antud juhises ei eristata ohvreid soost või vanusest lähtuvalt. Juhise lähtekohaks on see, et vägivald on kuritegu ja sekkuda tuleb alati.

Juhis on koostatud naabritele – tihtipeale on nemad esmased kuriteo tunnistajad ja abi kutsujad/pakkujad.

Igasugune vägivald, sh ka lähisuhtevägivald on kuritegu, seega võib öelda, et naabrite roll ja ülesanded on samasugused nagu teiste kuritegude puhul:

Sekkumiseks on mitmeid võimalusi –

- ☞ lähen ise appi;
- ☞ teavitan teisi naabreid ja kutsun neid appi või ☞
kutsun kohale politsei.

Samas on lähisuhtevägivald keerukas, sageli raskesti märgatav ja tõendatav kuriteoliik. See teeb ka naabrite sekkumise ja soovi aidata keerulisemaks. Levinud on arvamus, et see, mis toimub koduseinte vahel ja täiskasvanute vahel, on eraasi. Jah, kõik, mis jääb seadustega lubatud piiridesse ongi iga inimese isiklik asi ja kellelgi pole õigust ega ka põhjust sellesse sekkuda. Vägivalla puhul on tegemist kuriteoga, seaduste rikkumisega ning siin on kohustus ja vajadus sekkumiseks.

Statistikaamet on koostanud uuringutele tuginedes ülevaatliku teksti lähisuhtevägivallaga seonduvatest ekstsiarvamustest: [Statistikaamet](#).

Antud juhised keskendub naabrite rollile lähisuhtevägivalla toimumisel. Tegelikult on TEAVITAMINE kõige olulisem ja tähtsam, mida naabrid lähisuhtevägivalla puhul teha saavad. Sina võid olla ainuke inimene, kes on teadlik naabrite juures toimuvast vägivallast ja Sinu sekkumine võib olla oluliseks muutuseks vägivalla ahelas.

3 peamist alustala, millest naabrid saavad juhinduda:

1. Kuritegudele tuleb alati reageerida ja leida võimalused sekkumiseks.
2. Kutsuge appi ja suhelge teiste naabritega, koos otsustada ja tegutseda on rasketes olukordades lihtsam.
3. Kuritegudele sekkumisel on siiski esmane jälgida enda ohutust ja turvalisust!

Nagu öeldud, on vägivald kuritegu nagu näiteks on kuritegu ka vargus jms. Ühelegi kuriteole ei ole õigustust, seega ei saa olla mingi tegu või tegemata jätmine vägivalla põhjenduseks.

MILLAL, KEDA JA KUIDAS TEAVITADA?

Lähisuhtevägivalda peetakse üheks varjatud kuriteoliigiks. On mitmeid põhjuseid, miks lähisuhtevägivalla ohvrid ise abi ei otsi, juhtub ka seda, et ohvrid eitavad vägivalla toimumist. Seetõttu ongi oluliseks informatsiooniallikaks naabrid, kelle peamine ülesanne on jagada infot vägivallast vastavate spetsialistidega.

MILLAL TEAVITADA?

Loomulikult siis, kui teate naabrite juures toimuvast vägivallast. Füüsilisest vägivallast naabrite juures annavad märku:

- (appi) hüüdmise, karjumise;

- Asjade loopimisega kaasnev kolin ja müra.

Selliste juhtumite puhul tuleb helistada politseisse numbril 112 ning jagada oma kahtlusi. Politsei juhendab juba, kuidas oleks otstarbekas edasi toimida.

Füüsilisest vägivallast jäävad enamasti vigastused – sinikad, verevalumid, haavad, traumad jms. Kui Sa ei ole näinud/kuulnud naabripäris vägivalda, aga kahtlustad seda ja näed vägivalda tunnustega naabrit, siis saad ikkagi abiks olla. Sõltuvalt olukorrast saad soovitada naabril endal politsei või [teiste võimalike abistajateni](#) poole pöörduda.

NB! Kui vägivalda ohvriks on alaealine, siis on Sinu kohustus sellest teavitada lastekaitse spetsialist või sotsiaaltöötajat.

Palju keerulisem on märgata vaimset vägivalda, sest välispidiselt sellest kergesti nähtavaid märke ei jää. Siiski, kui kahtlustad naabripäris vaimse vägivalda toimumist, saad jällegi soovitada ja julgustada ohvril endal abi otsida. Võid küsida kohalikust omavalitsusest või politseist ka infotrukiseid, mida naabrile edastada.

KEDA TEAVITADA?

Esmane abiandja vägivalda sündmuste korral on **politsei** – nende abi on vajalik vägivalda lõpetamisel, vägivaldsete kinnipidamisel, kuriteo menetlemisel. Igasuguse vägivalda kahtluse puhul tasub ikkagi politseisse helistada, politsei otsustab, mida nad Sinu poolt antud infoga edasi teevad.

Lastekaitsetöötajaid tuleb informeerida laste vastu suunatud vägivallast, samas võib selle info edastada ka politseile. Jällegi – kui kahtled, kas Sinule teadaolev info on ikka tõene ja vajab reageerimist, siis jäta see otsustamine spetsialistidele. Oluline on, et info vägivallast liiguks edasi nendeni, kel teadmised, oskused ja võimalused ka midagi ette võtta.

KUIDAS TEAVITADA?

Politseiga saab kõige kiiremini ühendust helistades ööpäevaringselt toimival tasuta numbril **112**. See number on mõeldud kuritegudest teatamiseks ja kiiret reageerimist nõudva info edastamiseks. Politseil on olemas ka kliendiinfo number **612 3000**, kust saab vajadusel infot ja nõu küsida. See number sobib kasutamiseks siis, kui Sa ei vaja kiiret politseiabi vaid pigem nõustamist ja konsultatsiooni turvalisuse ja korrakaitsega seonduvates küsimustes. NB! Telefon töötab tööpäevadel 8.00-18.00.

Alati on võimalik minna politseijaoskonda kohale, kuigi see on kõige aeganõudvam teavitamise või abi saamise võimalus. Politseijaoskondade aadressid on leitavad politsei koduleheküljelt www.politsei.ee

Politseiga saab suhelda ka läbi Interneti. Olemas on nõ viihje e-posti aadressid, need on loodud vastavalt politsei tööpiirkondadele:

pohja.vihje@politsei.ee

Laane.vihje@politsei.ee

Nõu ja infot saab ka veebikonstaablilt: www.politsei.ee/veebikonstaabel

Seega on päris mitmeid võimalusi, kuidas teavitada politseid ja küsida nõu ning abi vägivalda lõpetamiseks naabripäris. Sul on võimalik esitada vihje või informatsioon vägivaldast ka anonüümselt või taotleda vihje esitamisel enda anonüümsust edastatud info käsitlemisel. Siiski oma kontaktandmete edastamine annab võimaluse kiiremaks reageerimiseks sündmusele ja võimaluse vajadusel vihje üksikasju täpsustada.

SUHTLEMINE LÄHISUHTEVÄGIVALDA OHVRIGA

Lähisuhtevägivalda ohver vajab professionaalset spetsialistide abi, et vägivald lõpetada. Samas on ka Sinul võimalus abiks olla. Siinkohal mõned soovitusel:

1. KUULA
2. TOETA
3. JULGUSTA

Soovitused, mida saad vägivalda ohvrile pakkuda:

- ☞ Salvestada 112 number mobiiltelefoni kiirvalimisnupule;
- ☞ Leppige kokku märguanne, kui naaber peaks Sinu abi vajama;
- ☞ Abi otsimine (nt ohvriabi, tugitelefoni, psühholoogiline nõustamine jms), sest iseenesest vägivald kodus ei lõppe.

KÕHKLUSED-KAHTLUSED, KAS TEEN ÕIGESTI

Väga mõistetav on, et Sul võivad tekkida kahtlused, kas ikka on vaja politseid teavitada, võibolla ei ole see midagi tõsist, mis naabrite juures toimub ja tülitad politseid asjata. Siinkohal kordame üle, et jäta see rahulikult politsei otsustada, kas sündmus vajab nende sekkumist või mitte. Sinu roll on neid teavitada ja edastada info kuriteost.

Mõnikord takistab sekkumist ka hirm, et pärast maksab naaber mulle politsei teavitamise eest kätte, või et politsei kutsumisega kaasneb kohustus avaldus kirjutada, kohtus tunnistada või muud seesugust. Kindlalt võid arvestada järgmiste asjaoludega:

1. Kuriteost mitteteatamisega suurendame kurjategijal karistamatuse tunnet, mis soodustab järgnevate kuritegude sooritamist;
2. Naabri peamine roll lähisuhtevägivalda juhtumi puhul on võimalikult kiire vägivalda lõpetamine. Kõik, mis puudutab toimunud kuriteo uurimist ja menetlustoiminguid on sel hetkel teisejärguline. Politseisse helistades tuleb selgitada kiire abi vajadust

võimalikult kindlalt ja selgelt. Mingisugust tunnistamise kohustust politsei kutsumisega ei kaasne.

3. Politsei ei trahvi kedagi väljakutse tegemise eest, kui abi kutsuja on veendunud abi vajalikkuses. Eraldi teema on tahtlik valeväljakutse tegemine, mis on karistatav.

II osa

Politsei soovitusel lähisuhtevägivallast teatamisel.

Lähisuhtevägivalla puhul on tegemist ühe kuriteoliigiga, seega politsei soovitusel sellest teatamisel ja abi kutsumisel on samasugused nagu teistegi kuritegude puhul. Kuigi iga juhtum, kus politsei abi võib vaja minna, on erinev, saab kokkuvõtvalt välja tuua, missugust infot politsei Sinult lähisuhtevägivallast teatamisel soovib teada.

Kuriteosündmusest on võimalik teatada politseile kas helistades tasuta lühinumbril 112 või minnes kohale lähimasse politseiasutusse.

Kui sa näed pealt kuritegu või on alust arvata, et kuritegu on toimumas (nt keegi hüüab appi, kisa, karjed jms), siis teata sellest **võimalikult kiiresti** politsei **lühinumbril 112**.

NB! Soovi korral tagab politsei sinu anonüümsuse.

Kui helistad politsei **lühinumbril 112**, teata võimalikult **kiiresti ja selgelt**:

1. mis on juhtunud,
2. juhtumi täpne aadress, hoone, asukoht;
3. kas sündmuskohale on vaja kiirabi;
4. kelle suhtes on vägivald toime pandud;
5. info sündmuskohal viibivate muude isikute (nt lapsed) kohta;
6. vägivallatseja isik ja milline on tema seisnud (nt kas on tarvitanud alkoholi);
7. lähisuhtevägivalla osaliste omavaheliste suhete laad;
8. kas vägivallatseja viibib veel sündmuskohal; kui ei, siis tema kirjeldus, kuhu liigub, millega (nt autonumbrid jms);
9. kas juhtumi asukohas või vägivallatsejal võib olla tulirelv või lõhkeaine;
10. sündmuskohale jõudmise ligipääsuteed ja võimalikud takistused;
11. kas samalaadseid juhtumeid on varem toimunud;
12. oma kontaktandmed.

NB! ära lõpeta kõnet enne, kui korrapidaja annab selleks loa.

Teadet edastades jää rahulikuks ja vasta esitatud lisaküsimustele.

Kuigi Sulle võib tunduda, et küsitakse ebaolulisi asju ja pikk sündmuste kirjeldus venitab abi kohale jõudmist, siis arvesta, et seda infot on politseil vaja sündmusele operatiivseks ja tulemuslikuks reageerimiseks.

Seejärel:

- Mõtle enda turvalisusele. Ära sea oma elu ja tervist ohtu. Pigem oota ära politseipatrulli saabumine.
- Järgi politsei poolt antud juhiseid.
- Püüa säilitada kuriteo sündmuskoht politsei saabumiseni võimalikult puutumatuna.
- Võid kirja panna juhtunu kohta infot – kas vägivalda on varem toimunud, kelle käest võiks politsei veel lisainfot küsida jms. Politsei kohale jõudes võib see info muude toimingute käigus ära ununeda.

Oluline on julgeda märgata ja kutsuda abi!

III osa

Alati saab teha rohkemat, kui vägivallasündmuse märkamisel politsei kutsumine. Siinjuures on vajalik oskuslik abiandmine ja eeltöö. Alljärgnevalt jagab Tallinna Naiste Kriisikodu soovitusi ja nõuandeid.

Kas ma peaksin asjasse sekkuma?

Perevägivald on tihti varjatud, ta muutub üldiselt nähtavaks alles siis, kui vägivalla ohver räägib sellest või sellel on pealtnägijaid. Vägivallatsejaid on kõikides sotsiaalsetes kihtides, ka ühiskonnas lugupeetud ja vastutusrikastel ametikohtadel olevad mehed võivad kodus olla vägivaldsed.

Kortermajade elanikud kuulevad sageli läbi seinte ja avatud akende kõrvalkorterites toimuvat, ka naabrite tülisid. Kui need tülid korduvad ja naisel või lastel on näha vägivalla tunnuseid (sinikaid, nutetud silmi, pidevat kurba või rõhutud olekut, jm), on ilmne, et nad on perevägivalla ohvrid.

Ava silmad, märka vägivalda ja võta midagi ette, et muuta oma kodu ümbrus turvalisemaks! Luues sallimatu suhtumise vägivallatsejasse ja reageerides vägivallategudele saame kõik koos kaasa aidata kuritegevuse vähendamisele. Ühiskonna ükskõiksus on see, mis tekitab vägivallatsejas karistamatuse tunde. Sina oled osa ühiskonnast ja suudad seda suhtumist muuta!

Sekkumisvõimalused:

1. Kutsu politsei (politsei number on 112).

Kui naaberkorterist kostub kisa, appihüüdeid, valjut nuttu ja mürtsatusi vms. mittetavalisi helisid, siis helista politseisse. **Vägivalla toimumise ajal võib vägivallatseja rünnata ka kõrvalist isikut, kes kohal juhtub olema.** Jäta sellistel juhtudel sekkumine politsei hooleks.

2. Loo kontakt ohvriga.

- Kui oled avastanud, et naaber võib olla perevägivalla ohver, ürita temaga kontakt luua ja olla toetav. Parim enne kannatava naabriga suhtlemist on lugeda materjale perevägivallast(www.naisteabi.ee). Nii saab kõige paremini ettekujutuse sellest, mida naaber võib tunda. Võid ka konsulteerimiseks helistada Tallinna Naiste Kriisikodu numbrile **52 64 697**.
- Ära karda pöörduda kellegi poole, kes sinu arvates vajab abi. Ütle, et oled mures tema turvalisuse pärast ja tahad aidata. Kinnita, et oled olemas, et teda aidata. Näiteid, kuidas läheneda:
 - a) Kuidas saan Sind aidata?
 - b) Olen mures, mida vägivallatseja võib teha Sinule ja lastele.
 - c) Kuidas Sinu meelest olukorda lahendada?
 - d) Kuidas lapsed reageerivad vägivaldse käitumise peale?
 - e) Mida Sa kardad kõige rohkem, kui jääd/kui otsustad ära minna?
- **Soovita tal fikseerida ka kõige väiksemad füüsilise vägivalla jäljed perearsti juures või traumapunktis, füüsilise vägivalla korral peaks ta tegema avalduse politseisse.** Paku end kaasa arsti ja politsei poole pöördumisel. Soovita tal otsida abi naiste varjupaikadest või pöörduda ohvriabitöötaja poole, kui varjupaika ei ole.
- Ole toetav ja kuula kannatlikult. Aita kannatajal teadvustada tema olukorda.
- Aita mõista, et kuritarvitamine ei ole "normaalne" ja **ei ole naise süü**. Igaüks väärrib vägivallatut suhet.
- Kui kannataja ei ole suhtlemisaldis, püüa talle anda kirjalikku materjali : brožüüri, voldiku või kriisikodu telefoninumbri. Paljud naised häbenevad perevägivallast rääkida.
- Keskendu kannatajale ja mitte tema partneri vigadele.
- Austa ohvri otsust suhte kohta seda jätkata või lõpetada, kuigi võid eri meelt olla.
- Austa tema usulisi ja kultuurilisi tõekspidamisi.

- Aita välja töötada turvalisuse plaan kodust lahkumiseks vägivalla korral (vaata www.naisteabi.ee).
- Isegi kui tundub, et saad väga vähe ära teha, ära unusta, et olles kohal, toetav ja hooliv, oled suutnud juba väga palju.
- Kui Sa ei ole oma naabriga varem eriti suhelnud ja ei saa nii delikaatsel teemal juttu teha, pane korduvalt tema postkasti infot lähima naiste varjupaiga kohta, kust ta saaks abi otsida.

3. Mida ei tohi teha:

- Ära ole pealetükkiv. Võib-olla, et asjast rääkides naine keeldub tunnistamast olukorra tõsidust või püüab seda ignoreerida. Sellel, et Sa temast hoolid, on tema jaoks suur tähtsus, kuigi ta võib nähtavalt mitte reageerida - ta lihtsalt ei ole veel võimeline asjast rääkima.
- Ära anna hinnanguid, lase kannatajal soovi korral seda ise teha. Suhtu kuuldusse austusega.
- Ära süüdistusta naist vägivaldsesse olukorda sattumise pärast („Mida Sa tegid, et ta nii käitus?“ „Kuidas Sa võid teda veel armastada?“ „Miks sa talud nii halba kohtlemist?“). Sellised küsimused viitavad sellele, et ta on ise kuidagi vägivallas süüdi.
- Ära ürita välja selgitada vägivaldse käitumise „põhjusi“, vaid keskendu ohvri toetamisele.
- Ära kritiseeri vägivallatsejat – naisel võib tekkida reaktsioon, kus asub meest ja enda suhet kaitsma.
- Ära anna soovitusi suhtest lahkumiseks – iga inimene peab oma elu otsuseid tegema ise.
- Ära arvusta naist, kui ta väidab, et armastab oma vägivaldset meest ja soovib temaga edasi elada. Vägivaldsest suhtest väljumine on keeruline ja pikk protsess, mis võib aastaid aega võtta.

4. Tee juttu vägivallatsejaga.

- Kui te vägivallatsejast naabriga omavahel suhtlete, veena teda, et ta otsiks professionaalset abi. Vägivallal võib olla põhjus, kuid see ei õigusta vägivaldset käitumist. Isegi soovi korral on vägivallatseja muutumine pikaajaline.
- Suheldes vägivallatsejaga keskendu ohvri tunnetele ja selgita, kui tõsist kahju on ta kannatanule tekitatud
- Vägivallatseja võib reageerida olukorra ilmsiks tulles mitut moodi:

- a) ta soovib sul tegeleda oma asjadega;
- b) ta ei tunnista vägivalda ja ütleb: „Kuidas sa võid mind selliselt kahtlustada?“
- c) ta püüab vähendada vägivaldse käitumise raskust – „see juhtus vaid korra“, „asi ei ole nii hull“;
- d) ta süüdistab naist, kes oma käitumisega olevat juhtunud põhjustanud;
- e) ta võib ka öelda, et oli purjus ja ei mäleta midagi, et kaotas korraks enesevalitsemise, peas käis mingi imelik pröks vms.

Ära toeta vägivallatseja püüdeid vähendada oma vägivaldse käitumise raskust. Vastutus vägivalda eest on alati selle toimepanijal.

- Teata, et naabritele on tema käitumine vastuvõetamatu ja selliste juhtude kordumisel kutsutakse politsei.
- Kui ei ole võimalik vägivallatsejaga suhelda, pane tema postkasti teade, et iga järgmise vägivallajuhtumi korral kutsutakse välja politsei.

5. Teavita kohalikku lastekaitse spetsialisti.

Kui peres, kus toimub perevägivald, kasvab alaealine laps, on iga kodaniku kohus teavitada sellest lastekaitsetöötajat. Lastekaitseeadus ütleb, et : **“Juhul kui saab teatavaks kaitset ja abi vajava lapse olemasolu, on iga inimese kohus sellest viivitamatult teatada sotsiaaltalitusele, politseile või mõnele teisele abiandvale organile.”**

Miks ohvril on raske lahkuda?

Kannatajal on vastuolulisi emotsioone:

- **Peab kuritarvitamist normaalseks** : Kui teie naaber ei tea, kuidas terve suhe välja näeb või on üles kasvanud keskkonnas, kus kuritarvitamine oli tavaline, ta ei pruugi pidada nende suhet kuritarvitamiseks.
- **Teadmatus** : vahel ollakse suhte alguses meelitatud, kui partner „ligitikkujate” vastu karm on. Naine, kes on kasvanud normaalsete suhetega perekonnas, ei aima, et selline käitumine võib pöörduda tema enda vastu
- **Hirm** : Naine võib karta, mis juhtub, kui nad otsustavad lahku minna.

a) Naine võib tunda ohtu, sest vägivaldne mees võib olla ähvardanud vägivaldaga teda, tema sugulasi, lapsi, lemmikloomi või omandit. Mees võib olla ähvardanud naise äramineku korral teha ka enesetapu;

b) naine võib karta ka, et ei tule üksi toime, eriti siis, kui peres on alaealised lapsed. Hirm ebakindla tuleviku ees võib olla suurem kui hirm juba tuttava, kuigi vägivaldse suhte ees.

c) mees ähvardab lapsed ära võtta. Seda hirmu tunnevad mitte ainult kodused, vaid ka paljud töötavad naised, sest edukal mehel on võimalus palgata tippadvokaate, kuid naisel selle jaoks raha napib.

- **Häbi :** Raske on tunnistada, et oled kuritarvitatud. Naisele võib tunduda, et ta pole teinud midagi valesti, sidudes end vägivaldse partneriga. Vägivaldsuse avaldumist varjatakse, sest sõbrad ja lähedased võibolla ei usu seda ja kardetakse hukkamõistu.
- **Madal enesehinnang :** Kui partner pidevalt alandab ja süüdistab naist asjades, mida ta oletatavalt valesti teeb, hakkab naine seda uskuma ja leiab, et nimetatud kuritarvitus on tema süü.
- **Armastus:** naine armastab endiselt vägivaldset – „ta ei ole ju kogu aeg vägivaldne“. Sageli soovitakse ainult vägivald peatada, mitte suhet lõpetada.
- **Lapsed:** Naine püsib vägivaldses suhtes laste pärast – „Lastel on ju isa vaja“. Ta ei saa aru, kuidas vägivald pealtnägemine mõjub lastele.
- **Lootus:** naine võib loota, et vägivaldset muutub („armastus muudab“). Tihti vägivaldset töötab ka ise, et ta muutub ja see on viimane kord. Mõnda aega see võib ka nii olla, kuid siis algab vägivallaring uuesti.
- **Üksindus:** Mees on lõhkunud naise sotsiaalse võrgustiku – tal on olnud keelatud suhelda sõbrannade ja sugulastega.
- **Materiaalne sõltuvus:** naine võib olla mehest täielikus materiaalses sõltuvuses ja tal ei ole võimalust iseseisvat elu alustada (koduperenaine, ühised laenud, eluase, väike sissetulek).
- **Tervis:** Puue või kroonilised haigused, mille tõttu vajab ohver abi igapäevaeluga toimetulemisel
- **Sotsiaalne surve:** kui vägivaldne käitumine on ühiskonnas aktsepteeritud, ei sõanda kannatav pool seda öelda oma sõpradele, sest tal on hirm, et keegi ei usu või et ollakse vägivaldsete poolel.
- **Kogukonna kultuurilis-usulised veendumused:** vägivaldset tunnistamist/mitte tunnistamist võib mõjutada naabri kultuurilised ja religioossed veendumused, sest keegi ei soovi oma perekonda häbistada. Kogukonna arusaamade järgi võivad naise õigused olla marginaalsed.
- **Perekond:** ka naise perekond võib avaldada survet edasiseks kooseluks. Tihti on mees edukas töötaja ja hea suhtleja – kõigi teistega peale oma naise. Negatiivseid emotsioone elatakse välja ainult nelja seina vahel ja oma naise peal.

HEA NAABER – MÄRKA JA HOOLI!

Lõpetuseks mõtlema- ja tegutsemapanevaid fakte ja statistikat:

- ✧ Perevägivald ei ole ainult korrakaitseline probleem, terviseküsimus, sotsiaalne pahe ning pikaajaliselt ühiskondlikku stabiilsust kahjustav nähtus, see on ka äärmiselt kulukas. Soome hindab koduvägivalla maksumuseks ligikaudu 91 miljonit eurot aastas, Hispaania 2,4 miljardit eurot ja Madalmaad 151 miljonit eurot. See hõlmab politsei ja teiste kriminaalõigussüsteemi lülide asjaomase tegevuse, tervishoiu, sotsiaalsüsteemi, turvakodude, tsiviilõigusabi ja teiste teenuste kulusid ning saamata jäänud toodangut¹.
- ✧ Statistikaamet viis 2009 aastal² läbi turvalisuse uuringu, mille raames uuriti ka vägivalda esinemist paarisuhetes. Mis selgus? ○ Viimase aasta jooksul koges paarisuhetes füüsilist vägivalda 46 800 inimest; ○ Paarisuhtevägivald on levinud nii linnas kui maal, eestlaste ja mitte-eestlaste hulgas ehk siis probleem ei puuduta ainult mõnda kitsamat elanikkonnagrappi;
 - Lastega leibkondades esineb paarisuhtevägivalda sagedamini
- ✧ Alkohol on üks riskitegur, mis võib põhjustada vägivalda paarisuhetes. Siiski ei saa paarisuhtevägivallas näha süüd ümbritseval keskkonnal või muudel teguritel. Vägivaldne isik on täielikult oma tegude eest ise vastutav ja ainus viis vägivaldsusest võitu saada on tegelemine vägivaldsuse probleemiga.
- ✧ Rääkides vägivalla kuritegudest üldiselt, siis statistika kohaselt on mehed suurem ohvrite grupp, lähisuhtevägivalla puhul moodustavad suurema grupi naised ja lapsed.
- ✧ Kui peres on lapsed, siis puudutab mistahes vägivald ka neid.

¹ *Council of Europe: Combating violence against women: Stocktaking study on the measures and actions taken in Council of Europe Member States, Council of Europe, Strasbourg 2006.*

² <http://www.stat.ee/artiklid-16>

Kasulikud numbrid (üleriigilised) ja Internetileheküljed:

Eesti Politsei 112

Kiirabi 112

Naisteliin (Kui Sa oled kogunud füüsilist, vaimset ja/või seksuaalset vägivalda) 1492

Lasteabi telefon 116 111

Ohvriabi 16 106

Usaldustelefon 655 8088 (töötab ajavahemikul 19.00-07.00)

[Www.politsei.ee](http://www.politsei.ee)

www.naistetugi.ee

www.naabrivalve.ee

www.kuriteoennetus.ee

www.naisteliin.ee

www.eluliin.ee www.lasteabi.ee